

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 452/2021-41

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **TARLING Corporation**, Trust Company Complex, Ajeltake Island, Majuro 969 60, Marshallove ostrovy, reg. č. 33414, zastúpenej advokátkou JUDr. Zuzanou Srnákovou, Podbrezovská 39, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 201/2017 z 28. apríla 2021 a proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 16 C 78/2012 z 9. februára 2017 a postupu predchádzajúcemu ich vydaniu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia a napadnutým rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia, ako aj postupom predchádzajúcim vydaniu týchto rozhodnutí. Sťažovateľka požaduje zrušenie napadnutých rozsudkov okresného súdu a krajského súdu a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň uplatňuje nárok na náhradu trov konania v sume 460,90 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka si v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 16 C 78/2012 uplatnila náhradu škody podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pôvodnou poškodenou v dôsledku vydaného a následne zrušeného nezákonného rozhodnutia, na ktorého podklade si sťažovateľka uplatnila nárok na náhradu škody proti Slovenskej republike, bola obchodná spoločnosť Steffan Distillery Company s. r. o., ktorá svoju pohľadávku postúpila sťažovateľke.

3. Poškodenej bolo doručené rozhodnutie Colného úradu v Nitre (ďalej len „colný úrad“) č. 41692/2008-6138 z 2. júna 2008 (ďalej len „rozhodnutie z 2. júna 2008“) o odňatí povolenia na prevádzkovanie daňového skladu – Svodín. Proti citovanému rozhodnutiu podala poškodená žalobu v rámci správneho súdnictva, o ktorej rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom č. k. 5 Sžf 40/2009 zo 17. marca 2010 tak, že rozhodnutie colného úradu z 2. júna 2008 zrušil z dôvodu procesných pochybení spočívajúcich v nedodržaní zásad daňového konania a nedostatočného zistenia skutkového stavu.

4. V dôsledku rozhodnutia colného úradu z 2. júna 2008 poškodená ukončila svoju podnikateľskú činnosť, pričom na majetok poškodenej bol následne vyhlásený konkurz. V priamej príčinnej súvislosti s citovaným rozhodnutím colného úradu tak poškodenej vznikla škoda pozostávajúca zo skutočnej škody, ako aj škody vo forme ušlého zisku.

5. Sťažovateľka si žalobou uplatnila nárok na náhradu škody spočívajúcej v skutočnej škode, ako aj ušlom zisku. Na účely preukázania ušlého zisku v sume 4 828 650 eur predložila sťažovateľka okrem iných aj znalecký posudok č. 177/2016 z 30. augusta 2016 v znení jeho doplnenia č. 1 z 8. novembra 2016 vypracovaný Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline (ďalej len „znalecký posudok“).

6. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu sťažovateľky zamietol, pričom v odôvodnení rozhodnutia zdôraznil, že na znalecký posudok neprihliadal. O odvolaní proti napadnutému rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne. V odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal náležité dokazovanie, pričom jeho skutkové zistenia majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

7. Sťažovateľka následne podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu dovolanie, ktorým namietala, že v odvolacom konaní, ako aj v konaní pred súdom prvej inštancie došlo k vade podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a to tým, že konajúce súdy neprihliadali na zásadné dôkazy predložené sťažovateľkou, ktoré boli jednoznačne v prospech sťažovateľky.

8. K zachovaniu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľka uvádza, že napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 23. júna 2021. Ústavnú sťažnosť pritom podáva z opatrnosti v snahe predísť zmeškaniu lehoty v prípade odmietnutia dovolania a s prihliadnutím na skutočnosť, že v súčasnosti sťažovateľka nemôže predvídať výsledok dovolacieho konania. Poukazuje v tejto súvislosti na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 153/06 z 26. apríla 2006, v zmysle ktorého v prípadoch, keď je dovolanie neprípustné, nemožno ho považovať za procesný prostriedok, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd poskytuje, a preto lehota na podanie sťažnosti plynie odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Podstatou argumentácie sťažovateľky je tvrdenie o tom, že znalecký posudok predstavoval vo veci kľúčový dôkaz, ktorý preukazoval nárok sťažovateľky na náhradu škody, pričom tento nebol v konaní pred okresným súdom vykonaný, a to na základe „ničím nepodloženého

odôvodnenia, že jediným účtovným dokladom poškodeného, ktorým znalci pri vypracovávaní znaleckého posudku disponovali bol výkaz ziskov a strát k 31.12.2007, podľa ktorého bol poškodený v strate.“.

10. Nevykonanie znaleckého posudku pritom sťažovateľka namietala aj v odvolacom konaní, no krajský súd túto vadu žiadnym spôsobom nenapravil, keď sa v plnom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie a námietke sťažovateľky týkajúcej sa nevykonania znaleckého posudku neprisvedčil. Vo veci konajúce súdy sa dokonca podľa sťažovateľky ani len v celosti neoboznámili so znaleckým posudkom, čím sťažovateľke upreli právo na spravodlivé súdne konanie. V tomto kontexte poukazuje na závery nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 97/2013-67 z 10. júla 2013, v ktorom v rámci mimosporového konania ústavný súd uviedol, že práva sťažovateľov boli porušené nevykonaním dokazovania znaleckým posudkom predloženým v odvolacom konaní.

11. Podľa sťažovateľky neobstojí ako dôvod neprihliadania na znalecký posudok tvrdenie konajúcich súdov, že jediným účtovným dokladom poškodenej, ktorým súdni znalci pri vypracovávaní znaleckého posudku disponovali, bol výkaz ziskov a strát k 31. decembru 2007, podľa ktorého bola poškodená v strate. Zo znaleckého posudku pritom podľa sťažovateľky vyplýva, že súdni znalci pri vypracovávaní znaleckého posudku mali k dispozícii nielen výkaz ziskov a strát, ale aj súvahu, poznámky k účtovnej závierke poškodenej za rok 2007, ale aj mesačné hlavné knihy a denníky poškodenej za obdobie rokov 2001 – 2008 v elektronickej podobe.

12. Sťažovateľka ďalej namieta, že v jej veci konajúce súdy nepristúpili ani k hodnoteniu dôkazov, ktoré z konania vyplynuli v prospech sťažovateľky, a to konkrétne k hodnoteniu svedeckej výpovede a čestného vyhlásenia.

13. Sťažovateľka na podklade uvedených skutočností dôvodí, že pokiaľ znalecký posudok, ako aj ďalšie dôkazy, ktoré boli v prospech sťažovateľky a preukazovali vznik škody vo forme ušlého zisku poškodenej, neboli vykonané a ich nevykonanie bolo založené len na nesprávnych a ničím nepodložených úvahách konajúcich súdov, ktoré navyše nemali oporu vo vykonanom dokazovaní, prípadne sa s nimi konajúce súdy žiadnym spôsobom nevysporiadali, došlo tým k porušeniu práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu.

14. Podľa sťažovateľky je neudržateľný rovnako názor vo veci konajúcich všeobecných súdov o nepreukázaní kapitálového prepojenia poškodenej a obchodnej spoločnosti KARLOFF s. r. o. Sťažovateľka v tejto súvislosti dôvodí, že pri pravidelnom behu vecí, pokiaľ by nedošlo k vydaniu rozhodnutia colného úradu z 2. júna 2008, došlo by ku kapitálovému prepojeniu obchodnej spoločnosti KARLOFF s. r. o. a poškodenej a zároveň by bolo možné odôvodnene očakávať zvýšenie majetku poškodenej. Podľa sťažovateľky ňou predložené dôkazy pritom preukazovali, že *„konanie vedúce k zisku sa už začalo (spolupráca realizovaná od roku 2004, resp. nepochybne sa malo začať naplňať Dodatkom č. 3 k Zmluve o výrobe a nebyť nezákonného rozhodnutia, očakávaný výsledok (zisk) by sa dostavil.“.*

15. Závery vo veci konajúcich súdov o nepreukázaní kapitálového prepojenia poškodenej a obchodnej spoločnosti KARLOFF s. r. o. sú preto v extrémnom rozpore s vykonaným dokazovaním, čím bolo vo významnej miere narušené právo sťažovateľky na súdnu ochranu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu podala dovolanie, pričom konštatuje, že ústavnú sťažnosť podala súbežne s dovolaním, aby predišla zmeškaniu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti v prípade záveru dovolacieho súdu o procesnej neprípustnosti dovolania (body 7 a 8 tohto uznesenia).

18. Ústavný súd v rámci objektívneho posúdenia opodstatnenosti ústavnej sťažnosti dopytom na okresnom súde zistil, že tak, ako to uvádza aj samotná sťažovateľka, proti napadnutému rozsudku krajského súdu a napadnutému rozsudku okresného súdu podala táto 16. augusta 2021 dovolanie, ktorým *inter alia* namietala, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP]. V konkrétnostiach uviedla, že vada spôsobujúca zmätočnosť napadnutého rozsudku krajského súdu a napadnutého rozsudku okresného súdu spočíva v nevykonaní, resp. neoboznámení sa s dôkazom – znaleckým posudkom, pričom dôvodí takmer totožnými argumentmi, ako sú tie, ktoré sú uvedené v ústavnej sťažnosti. Vzhľadom aj na uvádzanú argumentáciu následne navrhla, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj napadnutý rozsudok okresného súdu v súlade s § 449 ods. 1 a 2 a § 450 CSP zrušil a vec vrátil okresnému súde na ďalšie konanie, „*nakoľko nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu*“ (citované z bodu 30 dovolania sťažovateľky).

19. Vzhľadom na už zistené skutočnosti je ústavný súd bez potreby uvádzania bližších doktrínálnych záverov k označeným právam sťažovateľky toho názoru, že ústavnú sťažnosť je v celom rozsahu nutné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie ústavným súdom.

20. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej

právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť.

21. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ústavný súd v systéme ochrany základných práv a slobôd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona o ústavnom súde. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

22. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľ vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na prerokovanie.

23. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka proti napadnutému rozsudku krajského súdu v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu podala dovolanie, o ktorom najvyšší súd dosiaľ nerozhodol, ústavná sťažnosť podaná ústavnému súdu z dôvodov v podstatnom totožných s tými, ktoré sťažovateľka uvádza v dovolaní, je podaná predčasne, pretože existuje iný orgán verejnej moci – najvyšší súd – oprávnený poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľky.

24. Ústavný súd uzatvára, že meritórnym posúdením námietok ústavnej sťažnosti v rámci predbežného prerokovania by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (m. m. II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014). Išlo by o taký stav, ktorý nie je v právnom štáte aprobovateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo za následok negatívne (a len veľmi ťažko odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu (m. m. II. ÚS 294/2018).

25. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd ústavnou sťažnosťou proti napadnutému rozsudku krajského súdu a napadnutému rozsudku okresného súdu meritórne nezaoberal, ale podľa zásady *ratio temporis* ju odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie v zmysle § 132 ods. 1 v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

26. Už len pre úplnosť ústavný súd konštatuje k tvrdeniam sťažovateľky obsiahnutým v bode 8 tohto uznesenia, že v súlade s § 124 zákona o ústavnom súde *in fine* v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, čo je aktuálne pre prípadné námietky, ktoré nebolo možné uplatniť v dovolacom konaní (vo zvyšnom rozsahu je možné napadnúť rozhodnutie dovolacieho súdu). Odkaz sťažovateľky na v súčasnosti už prekonané rozhodnutie ústavného súdu č. k. I. ÚS 153/06 z 26. apríla 2006 je preto irelevantný a obavy sťažovateľky o zmeškaní lehoty na podanie ústavnej sťažnosti aj zákonne nepodložené.

27. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu